

บทที่ 2
การจัดองค์การและการบริหารงาน
ของ
กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา

วัตถุประสงค์ประจำบทที่ 2

- 1. เพื่อให้เข้าใจปัญหาพิเศษอันเป็นเหตุให้มีการจัดตั้งการปกครองท้องถิ่นรูปพิเศษขึ้น**
- 2. เพื่อให้เข้าใจหลักการและรูปแบบการจัดองค์การ และการบริหารการปกครองท้องถิ่นรูปพิเศษนั้น ๆ**
- 3. เพื่อให้เข้าใจปัญหาและอุปสรรคในการบริหารการปกครองท้องถิ่นรูปพิเศษ**

สารบัญ

- 1   **ความเป็นมาของกรุงเทพมหานคร**
    - ประวัติรูปการปกครอง
    - การปรับปรุงราชการส่วนท้องถิ่น
    - เทศบาลนครกรุงเทพ
    - ประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 24
    - ประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 25
    - ประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 335
    - พระราชบัญญัติจัดระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร
  - 2   **การจัดองค์การหรือโครงสร้างของกรุงเทพมหานคร**
    - ฝ่ายบริหาร
    - ฝ่ายนิติบัญญัติ
  - 3   **การบริหารและการแบ่งส่วนราชการของกรุงเทพมหานคร**
    - การบริหารงานของกรุงเทพมหานคร
    - การบริหารงานบุคคลของกรุงเทพมหานคร
    - การงบประมาณของกรุงเทพมหานคร
  - 4   **ปัญหาการบริหารงานของกรุงเทพมหานคร**
    - ปัญหาการบริหารงานของกรุงเทพมหานครเอง
    - ปัญหาในการบริหารงานเกี่ยวกับหน่วยงานต่าง ๆ ในกรุงเทพมหานคร
- สรุป   กรุงเทพมหานครในอนาคต
- ภาคผนวก   คณะผู้บริหารราชการกรุงเทพมหานครตั้งแต่ พ.ศ. 2515 ถึงปัจจุบัน

ประวัติความเป็นมาของกรุงเทพมหานคร

กรุงรัตนโกสินทร์หรือกรุงเทพมหานคร เป็นนครหลวงของไทยมาตั้งแต่เมื่อสมเด็จพระยามหากษัตริย์ศึก ได้เสด็จเถลิงถวัลย์ราชสมบัติปราบดาภิเษกเป็นกษัตริย์เมื่อ พ.ศ. 2425 โดยทรงพระนามว่า สมเด็จพระรามาธิบดี

การปกครองในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ เป็นการปกครองตามแบบสมบูรณาญาสิทธิราช การบริหารราชการแผ่นดินส่วนกลาง พระมหากษัตริย์จะทรงมอบหมายให้ข้าราชการบริหารชั้นผู้ใหญ่ควบคุมดูแลราชการแทน สำหรับการปกครองนครหลวงนั้นขึ้นกับ “กรมเวียง” โดยมีเสนาบดี “กรมเวียง” เป็นผู้รับผิดชอบการบริหารราชการ

ต่อมาในสมัยรัชกาลที่ 5 ประมาณปี พ.ศ. 2428 สมเด็จพระปิยมหาราชได้ทรงจัดให้มีการจัดการปกครองนครหลวงแบบ Board of Councillership โดยทรงพระกรุณาโปรดเกล้าให้พระบรมวงศานุวงศ์ และข้าราชการผู้เข้าใจงานรวมกันเป็นคอมมิตี หรือคณะกรรมการ Committee จัดบริหารนครหลวงทำนองเทศบาล ต่อมา ทรงเห็นว่าการบริหารงานในรูปคณะกรรมการล่าช้าจึงโปรดเกล้าให้ยกเลิก “คอมมิตี” และโดยยกเลิกฐานะคอมมิตีเป็นเสนาบดีกระทรวงเมือง ซึ่งต่อมาได้แปรฐานะเป็นกระทรวงนครบาล มีเสนาบดีเป็นผู้ปกครองบังคับบัญชาพระนครธนบุรีกับหัวเมืองใกล้เคียง คือ นนทบุรี ปทุมธานี นครเขื่อนขันธ์ สมุทรปราการ รัษฎบุรี และมีนบุรี รวมกันเรียกว่ามณฑลกรุงเทพ ใช้พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่และข้อบังคับหัวเมืองโดยอนุโลม

ในปี 2420 ได้มีการจัดตั้งสุขาภิบาลกรุงเทพฯ ขึ้นเพื่อเป็นหน่วยงานปกครองท้องถิ่นมีหน้าที่เกี่ยวกับการก่อสร้างถนน การรักษาความสะอาด เป็นต้น

ต่อมาในสมัยรัชกาลที่ 6 ได้มีการเปลี่ยนแปลงการแก้ไขเพิ่มเติมระเบียบบริหารราชการ และทรงพระกรุณาโปรดเกล้าให้โอนราชการในกระทรวงนครบาลมาร่วมในกระทรวงมหาดไทยและได้จัดตั้งสมุหพระนครบาลบัญชาปกครองมณฑลกรุงเทพ ซึ่งมีระเบียบพิเศษแตกต่างจากมณฑลอื่น จะเห็นได้ว่าการปกครองซึ่งเป็นที่ตั้งเมืองหลวงนี้ แต่เดิมเป็นหน้าที่กองเมือง (เวียง วัง คลัง นา) แล้ววิวัฒนาการไปเรื่อยๆ จนเป็นกระทรวงนครบาล กรมอำเภอ กรมนครบาล และสมุหพระนครบาล การจัดให้มีตำแหน่งสมุหพระนครขึ้นนี้ก็เพื่อให้การปกครองมณฑลกรุงเทพมีรูปใกล้เคียงกับหัวเมืองอื่น ๆ แต่โดยที่สภาพของมณฑลกรุงเทพเป็นที่ตั้งของรัฐบาลกลางกิจการบริหารจึงเป็นการให้จากหน่วยงานบริการตรงต่อประชาชน อำนาจหน้าที่ของสมุหพระนครจึงมีน้อย

พ.ศ. 2476 ได้มีการประกาศยกเลิกมณฑลโดยพระราชบัญญัติจัดระเบียบบริหารราชการหัวราชอาณาจักรสยาม พ.ศ. 2476 ได้จัดระเบียบบริหารราชการส่วนภูมิภาคไว้เป็นจังหวัดและอำเภอ

ซึ่งเท่ากับว่า เป็นการยกเลิกมณฑลไปโดยสิ้นเชิง เป็นเหตุให้มณฑลกรุงเทพยกเลิกไปด้วย คงเหลือเป็นเพียงจังหวัดพระนคร และจังหวัดธนบุรี ที่มีการปกครองต่างกับจังหวัดอื่น ๆ ตามสภาพภูมิประเทศ

ความสำคัญแห่งนี้ซึ่งเป็นที่ตั้งของเมืองหลวงและต่อมาในปีเดียวกันนี้เอง ได้มีประกาศใช้พระราชบัญญัติจัดระเบียบเทศบาล พ.ศ. 2476 ขึ้น สำระสำคัญของพระราชบัญญัติดังกล่าวโดยเฉพาะที่มีผลกระทบต่อกรปกครองกรุงเทพมหานครก็คือ ความในมาตรา 48 ที่กำหนดไว้ว่า ท้องถิ่นซึ่งอาจยกฐานะเป็นเทศบาลนครได้ต้องมีราษฎรตั้งแต่สามหมื่นคนขึ้นไป และอยู่กันอย่างหนาแน่น คิดเฉลี่ยไม่ต่ำกว่าหนึ่งพันคนต่อหนึ่งตารางกิโลเมตร ต่อมาใน พ.ศ. 2479 โดยอาศัยความตามมาตรา 48 แห่งพระราชบัญญัติจัดระเบียบเทศบาล พ.ศ. 2476 พระราชบัญญัติจัดตั้งเทศบาลนครกรุงเทพ พ.ศ. 2479 จึงเกิดขึ้นโดยเทศบาลกรุงเทพเริ่มเปิดดำเนินการเมื่อวันที่ 27 พฤษภาคม พ.ศ. 2480 สำนักงานตั้งอยู่ที่ถนนกรุงเกษม มีพลเอกเจ้าพระยาธรรมราชป เป็นนายกเทศมนตรี ส่วนเทศบาลนครธนบุรีได้จัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 1 เมษายน 2480 เปิดดำเนินการเมื่อวันที่ 21 เมษายน 2480 ตั้งสำนักงานอยู่ที่บ้านเจ้าจอมพิศข้างวัดประยูรวงศาวาสริมแม่น้ำเจ้าพระยา มีพระยามโหสวรรค์เป็นนายกเทศมนตรีคนแรก เทศบาลทั้งสองแห่งได้ดำเนินการตลอดมาจนถึง พ.ศ. 2514

ต่อมา เมื่อวันที่ 21 ธันวาคม 2514 รัฐบาลคณะปฏิวัติ (สมัยจอมพลถนอม กิตติขจร เป็นหัวหน้าคณะปฏิวัติ) ไม่มีประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 24 รวมจังหวัดพระนครและธนบุรีเข้าด้วยกันเป็น “นครหลวงกรุงเทพธนบุรี” โดยมีเหตุผลที่ปรากฏตามความนำของประกาศคณะปฏิวัติโดยย่อ ดังนี้ คือ

1. จังหวัดทั้งสองมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกันมาช้านาน ทั้งในด้านประวัติศาสตร์และการปกครอง
2. สภาพประชาชนทั้งสองจังหวัดมีวิถีชีวิตในการประกอบอาชีพที่ดำเนินไปในลักษณะเดียวกัน
3. มีหน่วยราชการบางหน่วยร่วมกันอยู่แล้ว เช่น การศาล การจัดทะเบียนกิจการบางประเภท ผลจากการรวมจังหวัดพระนครและธนบุรีเข้าเป็นจังหวัดเดียวกัน ทำให้นครหลวงกรุงเทพธนบุรีมีฐานะเป็นจังหวัดหนึ่ง ในฐานะราชการส่วนภูมิภาคเช่นเดียวกับจังหวัดอื่น ๆ จะมีแตกต่างก็ตรงที่เป็นจังหวัดที่ตั้งของเมืองหลวง ตำแหน่งผู้ว่าราชการจังหวัดเรียกว่า “ผู้ว่าราชการนครหลวงกรุงเทพธนบุรี” และมีรองผู้ว่าราชการ 2 คน มีราชการบริหารส่วนท้องถิ่นในรูปขององค์การบริหารส่วนจังหวัดเช่นเดียวกับจังหวัดอื่น ๆ ประกอบด้วยฝ่ายนิติบัญญัติเรียกว่า “สภานครหลวงกรุงเทพธนบุรี” และฝ่ายบริหารเรียกว่า “องค์การบริหารนครหลวงกรุงเทพธนบุรี”

ต่อมาในวันเดียวกันนี้เอง ได้มีประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ 25 ให้รวมเทศบาลนครหลวง

และเทศบาลนครธนบุรีเข้าด้วยกัน โดยมีเหตุที่ปรากฏในคำนำของประกาศคณะปฏิวัติพอสรุปได้ ดังนี้เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่การบริหารราชการ และความสะดวกของประชาชน สมควรจัดรูปการปกครองเป็นพิเศษแตกต่างจากท้องถิ่นอื่น ๆ เพื่อให้สามารถบริหารท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับนโยบายของราชการบริหารส่วนกลางยิ่งขึ้น จากผลแห่งการประกาศของคณะปฏิวัติฉบับนี้ เป็นการรวมเอาองค์การท้องถิ่นในรูปเทศบาล 2 แห่ง พร้อมทั้งรวมอาณาเขตพื้นที่ของ 2 เทศบาลรวมกัน และมีชื่อแตกต่างจากท้องถิ่นอื่น ๆ ก็คือ ฝ่ายนิติบัญญัติอันได้แก่ สมาชิกสภาเทศบาลนครหลวง และฝ่ายบริหารอันได้แก่คณะเทศมนตรีนั้นมาจากการแต่งตั้ง โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ตำแหน่งนายกเทศมนตรี เทศบาลนครหลวงนั้นกำหนดให้ ผู้ว่าราชการนครหลวงกรุงเทพมหานครเป็นโดยตำแหน่ง สำหรับอำนาจหน้าที่ของเทศบาลนครหลวงก็มี เช่นเดียวกับอำนาจหน้าที่ของเทศบาลนคร ตามกฎหมายว่าด้วยเทศบาล และตามที่กำหนดใน กระทรวง แต่มีชื่อแตกต่างจากเทศบาลอื่น ๆ อยู่ก็ตรงที่ให้เทศบาลนครหลวงอยู่ภายใต้การควบคุมของกระทรวงมหาดไทยโดยตรง

การบริหารราชการกรุงเทพมหานคร ในรูป “นครหลวงกรุงเทพธนบุรี” และ “เทศบาลนครหลวง” ตามประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ 24 และ 25 ดังกล่าว ได้ดำเนินมาประมาณ 1 ปี ก็สิ้นสุดลง โดยได้มีการประกาศยกเลิกตามประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 335 ลงวันที่ 13 ธันวาคม 2515 จัดรูปปกครองใหม่เป็นกรุงเทพมหานคร โดยรวมถึงกิจการของนครหลวงกรุงเทพธนบุรี องค์การบริหารนครหลวงกรุงเทพธนบุรี เทศบาลนครหลวง และสุขาภิบาลในเขตนครหลวงเป็นกรุงเทพมหานคร และได้จัดระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานครใหม่ เป็นลักษณะผสมระหว่างราชการบริหารส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น แต่ให้มีฐานะเป็นจังหวัด มีผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นข้าราชการการเมืองแต่งตั้งโดยคณะรัฐมนตรี เป็นผู้รับผิดชอบ และด้วยประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ 335 นี้เอง นครหลวงของประเทศไทยจึงมีชื่อเรียกเป็นทางการว่า “กรุงเทพมหานคร” ซึ่งภาษาอังกฤษใช้คำว่า Bangkok Metropolis.

เหตุผลตามในประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ 335 มีพอสรุปได้ดังนี้

1. มูลเหตุและความมุ่งหมายในการจัดรูปของการปกครองให้มีลักษณะพิเศษเพราะ
  - ทั้งสองเมืองเป็นมหานครที่มีประชากรหนาแน่น
  - เป็นศูนย์รวมของกิจการต่างๆ
2. วิธีการจัดรูปการปกครองกระทำโดย
  - ปรับปรุงระเบียบบริหารราชการ
  - ปรับปรุงส่วนราชการ
  - แบ่งขอบเขตพื้นที่การปกครองให้มีเจ้าหน้าที่สามารถทำงานแก้ไขปัญหาต่างๆ

3. วัตถุประสงค์

- เพื่อให้การพัฒนานครหลวงมีประสิทธิภาพ
- เพื่อให้สามารถอำนวยความสะดวกและเข้าถึงประชาชนโดยแท้จริงและรวดเร็วจากการเปลี่ยนการปกครองนครหลวงไทยมาเป็นกรุงเทพมหานคร นับเป็นการเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญยิ่ง เพราะการปกครองกรุงเทพมหานครตามประกาศคณะปฏิวัตินี้ถือเป็นการปกครองรูปพิเศษ โดยรวมกิจการของนครหลวงกรุงเทพธนบุรี องค์การบริหารนครหลวงกรุงเทพธนบุรี ซึ่งหลักการตามประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ 335 สรุปรูปการจัดการปกครองกรุงเทพมหานครได้ดังนี้

1. ยกเลิกระเบียบบริหารราชการภูมิภาค และระเบียบบริหารราชการส่วนท้องถิ่นในเขตนครหลวงกรุงเทพธนบุรี และจัดระเบียบบริหารราชการนครหลวงขึ้นเป็นรูปพิเศษ แต่ยังคงกรุงเทพมหานครมีฐานะเป็นจังหวัดตามประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ 218 มีฐานะเป็นนิติบุคคลกับมีอำนาจหน้าที่ตามประกาศของคณะรัฐบาลมอบหมาย

2. รวมกิจการอำนาจหน้าที่ทรัพย์สิน สิทธิ ความรับผิดชอบของนครหลวงกรุงเทพธนบุรี องค์การบริหารนครหลวงกรุงเทพธนบุรี เทศบาลนครหลวง สุขาภิบาลในเขตนครหลวงกรุงเทพธนบุรีมาเป็นของ “กรุงเทพมหานคร”

3. รูปการปกครองของกรุงเทพมหานครพอสรุปได้ดังนี้

3.1 ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครเป็นหัวหน้าฝ่ายบริหาร แต่งตั้งโดยคณะรัฐมนตรี มีอำนาจหน้าที่ตามที่ระบุไว้ เป็นอำนาจหน้าที่ของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร นายกเทศมนตรี คณะเทศมนตรีตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง มีอำนาจหน้าที่ตามที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย

3.2 สภากรุงเทพมหานครเป็นสภานิติบัญญัติ ประกอบด้วยสมาชิกจากการเลือกตั้งของราษฎร เขตละ 1 คน และผู้ทรงคุณวุฒิที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยแต่งตั้งจำนวนเท่ากัน ดำรงตำแหน่งคราวละ 4 ปี แต่ใน 4 ปีแรกให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยแต่งตั้งทั้งหมด

4. แบ่งพื้นที่การปกครองออกเป็นเขต และแบ่งแต่ละเขตออกเป็นแขวง

5. งบประมาณรายได้ รายจ่าย ให้โอนงบประมาณรายได้ รายจ่าย ของนครหลวงกรุงเทพธนบุรี อาทิ การบริหารนครหลวงกรุงเทพธนบุรี เทศบาลนครหลวงกรุงเทพธนบุรี สุขาภิบาลต่าง ๆ ในเขตนครหลวงกรุงเทพธนบุรี ตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องมาเป็นของกรุงเทพมหานคร

6. บรรดาข้าราชการ พนักงาน ลูกจ้าง ขององค์การบริหารนครหลวงกรุงเทพธนบุรี ให้โอนไปสังกัดกรุงเทพมหานคร ส่วนข้าราชการของหน่วยราชการอื่น ๆ ให้คงสังกัดเดิมไปพลางก่อน จนกว่าจะมีกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการกรุงเทพมหานคร

การปกครองกรุงเทพมหานครตามประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 335 ลงวันที่ 13 ธันวาคม

2515 ได้ดำเนินการเรื่อยมาโดยมีปัญหาในทางปฏิบัติอยู่มากมายหลายประการจนในที่สุดในวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2518 ให้ออกประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 335 ธันวาคม 2515 และได้จัดระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานครใหม่ตามพระราชบัญญัติดังกล่าว กำหนดให้กรุงเทพมหานครเป็นทบวงการเมือง มีฐานะเป็นราชการบริหารส่วนท้องถิ่นนครหลวง มีผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร และรองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครมาจากการเลือกตั้งและเป็นผู้รับผิดชอบในการบริหารงาน อยู่ในตำแหน่งตามวาระคราวละ 4 ปี นับแต่วันเลือกตั้งระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2518 และแก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศใช้เป็นพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528 ซึ่งใช้อยู่ปัจจุบัน มีสาระสำคัญดังนี้

1. เพื่อให้ประชาชนของกรุงเทพมหานครได้มีส่วนเข้ามารับผิดชอบในการบริหารกรุงเทพมหานครโดยตรง
2. เพื่อเพิ่มพูนประสิทธิภาพในการให้บริการแก่ประชาชนของกรุงเทพมหานครให้ได้ดียิ่งขึ้น
3. เพื่อเป็นตัวอย่างของการปกครองท้องถิ่น โดยประชาชนของท้องถิ่นโดยตรง เพื่อให้สอดคล้องกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยของประเทศต่อไป

การจัดองค์การหรือโครงสร้างของกรุงเทพมหานคร

การจัดองค์การของหน่วยการปกครองกรุงเทพมหานคร แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ*

ก. ฝ่ายบริหาร

ข. ฝ่ายนิติบัญญัติ

การที่พระราชบัญญัติระเบียบบริหารกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2518 ได้กำหนดให้กรุงเทพมหานครมีฐานะเป็นการบริหารส่วนท้องถิ่นนครหลวงนั้น ได้ทำให้มีผลกระทบกระเทือนในโครงสร้างของกรุงเทพมหานครด้วยกล่าวคือ อุดมคติของราชการบริหารส่วนท้องถิ่นเน้นถึงการกระจายอำนาจการปกครองมาสู่ประชาชนในท้องถิ่นได้ปกครองตนเอง ได้จัดบริหารสาธารณะบางอย่างที่เกี่ยวกับประโยชน์ส่วนได้เสียเฉพาะท้องถิ่นของตนให้มากที่สุด ฉะนั้นโครงสร้างทั้ง 2 ส่วน คือ ฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติจึงถูกกำหนดให้มาจากการเลือกตั้งโดยประชาชน เพื่อให้เป็นตัวแทนของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครทำการปกครองตนเอง

1. ฝ่ายบริหาร

ฝ่ายบริหาร ประกอบด้วย ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร รองผู้ว่าฯ ซึ่งเป็นข้าราชการการเมืองและปลัดกรุงเทพมหานคร รองปลัดกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นหัวหน้าข้าราชการประจำ บังคับบัญชาข้าราชการกรุงเทพมหานครลดหลั่นลงมาตามลำดับ

1.1 **ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร** เป็นหัวหน้าฝ่ายบริหารรับผิดชอบการบริหารงานของกรุงเทพมหานครแต่เพียงผู้เดียว ทำให้การตัดสินใจสั่งงานสามารถกระทำได้รวดเร็ว และมีความคล่องตัว ผู้ว่าฯ นี้จะทำหน้าที่กำหนดนโยบายของกรุงเทพมหานคร

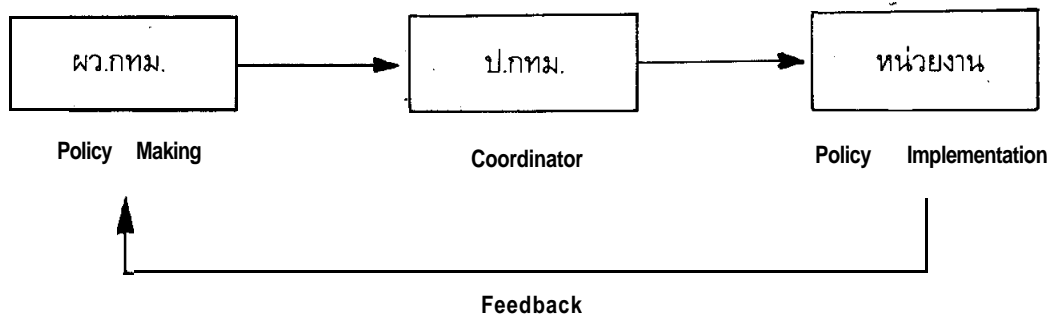
1.2 **รองผู้ว่ากรุงเทพมหานคร** กำหนดให้มีรองผู้ว่า 4 คน เพื่อเป็นผู้ช่วยผู้ว่าฯ กรุงเทพมหานครในการบริหารงานของกรุงเทพมหานคร ตามที่ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครมอบหมาย คุณสมบัติของการสมัครเป็นผู้ว่าฯ กทม. และรองผู้ว่าฯ กทม. นั้น คือจะต้องมีอายุไม่ต่ำกว่า 25 ปี ในวันที่ 1 มกราคม ของปีที่มีการเลือกตั้ง และจะต้องมีภูมิลำเนาอยู่ใน กทม. ติดต่อกันไม่น้อยกว่า 1 ปี และการสมัครผู้ว่า กทม. และรองผู้ว่า กทม. จะต้องสมัครเป็นคณะ และผู้มีสิทธิเลือกตั้งก็จะต้องออกเสียงเลือกตั้งเป็นคณะด้วย

1.3 **ปลัดกรุงเทพมหานคร** มีตำแหน่งเป็นข้าราชการประจำของกรุงเทพมหานคร มีอำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนด และทำตามคำสั่งของผู้ว่า กทม. และรับผิดชอบควบคุมดูแล

* พ.ร.บ. ระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528 มาตรา 39

การปฏิบัติงานของข้าราชการประจำของ กทม. ให้เป็นไปตามนโยบายของ กทม. ด้วย ปลัดกรุงเทพมหานครมีบทบาทสำคัญมากในทางบริหารและถือได้ว่าเป็นตำแหน่งที่ได้วางดุลย์อำนาจฝ่ายการเมืองตามสมควร

1.4 รองปลัดกรุงเทพมหานคร รองปลัด กทม. มี 4 คน เป็นผู้ช่วยสั่งและปฏิบัติราชการตามที่ได้รับมอบหมายจากปลัด กทม.

แผนภูมิ ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารราชการระดับการเมืองกับระดับประจำ

2. ฝ่ายนิติบัญญัติ

พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528 กำหนดให้ สภา กทม. ทำหน้าที่เป็นฝ่ายนิติบัญญัติ

สภา กทม. ประกอบด้วยสมาชิกซึ่งราษฎรในเขตกรุงเทพมหานครเลือกตั้งขึ้นจำนวนของสมาชิกให้ถือเกณฑ์จำนวนราษฎรในเขตกรุงเทพมหานคร ตามหลักการทะเบียนราษฎรที่กระทรวงมหาดไทยประกาศครั้งสุดท้าย โดยถือเกณฑ์ราษฎร 100,000 คน ต่อสมาชิก 1 คน เศษของ 1 แสน ถ้าเกิน 50,000 คน ให้มีสมาชิกได้อีก 1 คน*

การเลือกตั้งสมาชิกสภา กทม. ให้มีการแบ่งเขตเลือกตั้งตามการแบ่งเขตเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งกำหนดไว้ในประกาศกระทรวงมหาดไทย การเลือกตั้งครั้งแรกซึ่งมีขึ้นเมื่อเดือนสิงหาคม 2518 โดยมีการแบ่งเขตเลือกตั้งออกเป็น 9 เขต คือ

* พ.ร.บ. ระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528 มาตรา 11 และ พ.ร.บ. การเลือกตั้งสมาชิกสภา กทม. และผู้ว่าราชการ กทม. พ.ศ. 2528 มาตรา 5

เขต 1	ได้แก่	ดุสิต
เขต 2	"	พญาไท
เขต 3	"	พระโขนง หนองจอก ลาดกระบัง
เขต 4	"	บางเขน ห้วยขวาง บางกะปิ มีนบุรี
เขต 5	"	ยานนาวา ปทุมวัน
เขต 6	"	พระนคร ป้อมปราบ สัมพันธวงศ์ บางรัก
เขต 7	"	ธนบุรี คลองสาน ราษฎร์บูรณะ
เขต 8	"	บางกอกน้อย บางกอกใหญ่ ตลิ่งชัน
เขต 9	"	บางขุนเทียน หนองแขม ภาษีเจริญ

สมาชิกสภา กทม. มีอายุ 4 ปี นับแต่วันเลือกตั้ง

สภา กทม. เป็นองค์การที่ใช้อำนาจนิติบัญญัติของกรุงเทพมหานคร สภา กทม. จึงมีอำนาจดังต่อไปนี้

1. อำนาจในการตราข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร
2. อำนาจในการควบคุมการบริหาร สภา กทม. เป็นตัวแทนของราษฎร กฎหมายจึงให้อำนาจสภาในการควบคุมการบริหารงานของ กทม. ดังนี้
  - ก. การตั้งกระทู้ถาม สมาชิกสภาที่มีสิทธิตั้งกระทู้ถามผู้ว่า กทม. ในข้อความอันเกี่ยวกับงานในหน้าที่ แต่ผู้ว่า ทรงไว้สิทธิที่จะไม่ตอบเมื่อเห็นว่าข้อความนั้นไม่ควรเปิดเผยเพราะเกี่ยวกับความปลอดภัยหรือประโยชน์สำคัญของ กทม.
  - ข. การเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อให้ฝ่ายบริหารแถลงข้อเท็จจริง
  - ค. การเสนอญัตติเพื่อให้ประชาชนแสดงประชามติถอดถอนผู้ว่า กทม.
  - ง. การแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อกระทำการบางอย่าง

ความสัมพันธ์ระหว่างฝ่ายบริหารกับฝ่ายนิติบัญญัติ

ทั้งสองฝ่ายมาจากการเลือกตั้งโดยประชาชน แต่ถูกกำหนดให้มีอำนาจหน้าที่แตกต่างกัน คือฝ่ายบริหารมีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดนโยบายและนำนโยบายไปปฏิบัติ ส่วนฝ่ายนิติบัญญัติมีอำนาจหน้าที่พิจารณาให้ความเห็นชอบในร่างข้อบัญญัติของ กทม. พิจารณาให้ความเห็นชอบในการดำเนินกิจการบางอย่างของฝ่ายบริหารและควบคุมการบริหารของ กทม.

การบริหารงานของกรุงเทพมหานคร

การบริหารงานเป็นไปตามหน้าที่และความรับผิดชอบในการให้บริการแก่ประชาชนตาม บทบัญญัติแห่งกฎหมาย กฎข้อบังคับ ระเบียบหรือคำสั่งที่กำหนดไว้สำหรับราชการบริหารส่วน ภูมิภาคและราชการบริหารส่วนท้องถิ่นรูปอื่น ๆ คือ องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล สุขาภิบาล และตามอำนาจหน้าที่ตาม พ.ร.บ. ระเบียบบริหารราชการ กทม. พ.ศ. 2528 ได้กำหนดให้ กทม. มี อำนาจดังต่อไปนี้

ก. ภายใต้บังคับแห่งกฎหมายให้กรุงเทพมหานครมีอำนาจหน้าที่ดำเนินกิจการในเขต กทม. เกี่ยวกับ

1) การรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชนรวมทั้งการจัดให้มีตำรวจกรุงเทพมหานคร ดูแล และบังคับการให้เป็นไปตามข้อบัญญัติ กทม.

2) การจัดให้มีและบำรุงรักษาทางบก ทางน้ำและทางระบายน้ำ

3) การรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง

4) การสาธารณสุข การอนามัยครอบครัวและการรักษาพยาบาล

5) การสาธารณสุขปศุสัตว์

6) การจัดการศึกษา

7) การส่งเสริมการประกอบอาชีพ

8) การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

9) การปรับปรุงแหล่งเสื่อมโทรมและจัดการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย

10) การจัดให้มีและควบคุมตลาด ท่าเทียบเรือ ท่าข้าม

11) การจัดให้มีและควบคุมสุสานและฌาปนสถาน

12) การวิศวกรรมจราจร

13) การพัฒนาและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

14) การจัดให้มีและบำรุงสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ

15) การจัดให้มีและควบคุมการฆ่าสัตว์

16) การควบคุมการเลี้ยงสัตว์

17) การควบคุมความเป็นระเบียบเรียบร้อยและการอนามัยในโรงแรมหรสห

18) การสาธารณสุขการ

19) การสังคมสงเคราะห์

20) การส่งเสริมการกีฬา

21) การพาณิชย์ของกรุงเทพมหานคร

22) หน้าที่อื่น ๆ ตามที่นายกรัฐมนตรี คณะรัฐมนตรี หรือรัฐมนตรีมอบหมาย

ข. ให้กรุงเทพมหานครมีอำนาจตราข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร โดยได้รับความเห็นชอบจากสภากรุงเทพมหานคร

ค. กรุงเทพมหานครอาจให้บริการแก่เอกชน องค์การของรัฐหรือหน่วยราชการใด ๆ โดยมีค่าตอบแทนได้

ง. กรุงเทพมหานครอาจดำเนินกิจการนอกเขตกรุงเทพมหานครภายใต้เงื่อนไขดังต่อไปนี้

1) การนั้นจำเป็นต้องทำและเป็นการเกี่ยวเนื่องกับกิจการที่ดำเนินตามอำนาจหน้าที่ อยู่ภายในเขตกรุงเทพมหานครหรือเป็นประโยชน์แก่ประชาชนใน กทม.

2) ได้รับความเห็นชอบจากสภา กทม.

3) ได้รับความยินยอมจากสภาท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องในท้องถิ่นที่จะเข้าไปดำเนินกิจการ

4) ได้รับอนุมัติจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

การบริหารงานบุคคลของกรุงเทพมหานคร

ตาม พ.ร.บ. ระเบียบราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2516 ซึ่งประกาศใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 14 ก.ค. 2516 ข้าราชการกรุงเทพมหานครหมายถึง ข้าราชการซึ่งปฏิบัติหน้าที่ราชการของ กทม. โดยได้รับเงินเดือนในงบประมาณประเภทเงินเดือนจากงบประมาณของ กทม. มี 2 ประเภทคือ

1. ข้าราชการกรุงเทพมหานครสามัญ

2. ข้าราชการครูกรุงเทพมหานคร

กรุงเทพมหานครมีระบบการบริหารงานบุคคลของตนโดยเฉพาะและมีรูปแบบของการบริหารงานแบบผสม (Mixed Type) ประกอบด้วย

1) คณะกรรมการ คือ มี "คณะกรรมการข้าราชการกรุงเทพมหานคร" เรียกว่า "ก.ก." เป็นฝ่ายวางนโยบายและตัดสินใจในเรื่องสำคัญ ๆ

2) ผู้อำนวยการ เป็นหัวหน้าหน่วยงานดำเนินการบริหารงานบุคคลตามนโยบายและคำสั่งตัดสินใจของคณะกรรมการ

องค์ประกอบของคณะกรรมการข้าราชการกรุงเทพมหานครประกอบด้วย

1) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย เป็นประธาน

2) รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย คนหนึ่งตามที่รัฐมนตรีกำหนดเป็นรองประธาน

- 3) ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครเป็นกรรมการโดยตำแหน่ง
- 4) ผู้ทรงคุณวุฒิไม่เกิน 5 คน ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้ง เป็นกรรมการ
- 5) ให้ปลัดกรุงเทพมหานคร เป็นกรรมการและเลขานุการ

อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการกรุงเทพมหานคร

ก.ก. มีอำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนกำหนดไว้สำหรับ ก.พ. อ.ก.พ. กระทรวง และ อ.ก.พ. กรม ในการนี้ ก.ก. อาจตั้งอนุกรรมการหรือผู้ที่ ก.ก. เห็นสมควรให้ทำการใด ๆ แทน ก.ก. ได้ และนอกจากนั้น ก.ก. ยังมีอำนาจออกกฎ ก.ก. ได้ ในกรณีที่กฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนกำหนดให้ออกกฎ ก.ก. แต่ในระหว่างที่ยังไม่ได้ออกกฎ ก.ก. ให้นำกฎ ก.พ. ว่าด้วยเรื่องนั้น ๆ มาใช้บังคับเป็นกฎ ก.ก. โดยอนุโลมและอำนาจหน้าที่ในส่วนที่เกี่ยวกับข้าราชการ กทม. ตามที่กฎหมายว่าด้วย ระเบียบข้าราชการพลเรือนกำหนดไว้สำหรับนายกรัฐมนตรีนั้นให้เป็นของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

ปัจจุบัน ก.ก. ได้แต่งตั้งองค์การบริหารงานบุคคลในระดับอนุกรรมการข้าราชการ กทม. (อ.ก.ก.) เพื่อทำการแทนในเรื่องต่าง ๆ 2 คณะ คือ

1. **อ.ก.ก. เกี่ยวกับกฎหมายระเบียบราชการและวินัย** มีอำนาจหน้าที่ทำการแทน ก.ก. เกี่ยวกับการพิจารณาร่างกฎหมาย พระราชกฤษฎีกา ร่างกฎ ก.ก. ร่างข้อบังคับ ร่างระเบียบและพิจารณาปัญหาต่าง ๆ ตาม พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการ กทม. และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับข้าราชการ กทม. หรือกฎหมายที่ กทม. นำมาใช้ หรือออกใช้บังคับรวมทั้งมีอำนาจหน้าที่พิจารณาเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับวินัยกฎหมายกำหนดให้มีอำนาจหน้าที่ตามระเบียบข้าราชการพลเรือน ที่นำมาบังคับใช้โดยอนุโลม และมีหน้าที่ตามที่ ก.ก. มอบหมาย

2. **อ.ก.ก. เกี่ยวกับการกำหนดตำแหน่งอัตราเงินเดือนและการสอบ** มีอำนาจหน้าที่ทำการแทน ก.ก. เกี่ยวกับการพิจารณากำหนดขั้น และอันดับเงินเดือนของตำแหน่งข้าราชการกรุงเทพมหานคร พิจารณาหลักสูตรและวิธีการสอบของข้าราชการ กทม. พิจารณาคุณสมบัติผู้สำเร็จการศึกษา มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับทะเบียนประวัติข้าราชการและทำหน้าที่แทน อ.พ.ก. กระทรวง และ อ.พ.ก. กรม เกี่ยวกับเลื่อนขั้นพิจารณาการบรรจุเข้ารับราชการ เป็นต้น และมีหน้าที่อื่น ๆ ตามที่ ก.ก. มอบหมาย

หน่วยงานดำเนินการบริหารงานบุคคลกรุงเทพมหานคร มีหน่วยงานที่รับผิดชอบการดำเนินการบริหารงานบุคคลโดยตรงอยู่ 2 หน่วยงานคือ

1) กองการเจ้าหน้าที่ รับผิดชอบงานบริหารงานบุคคลตามขบวนการขั้นต่าง ๆ เริ่มแต่การเลือกสรรคนเข้ารับราชการจนกระทั่งออกจากราชการและทำหน้าที่ในฐานะเลขานุการ ก.ก. อีกด้วย

2) กองฝึกอบรมรับผิดชอบงานบริหารงานบุคคลในด้านการพัฒนาบุคคลโดยการฝึกอบรม สัมมนาศึกษาต่อและดูงาน

การแบ่งส่วนราชการของกรุงเทพมหานคร

การแบ่งส่วนราชการของกรุงเทพมหานครนั้นเพื่อให้กรุงเทพมหานครสามารถบริหารงาน ในการแก้ไขปัญหาและให้บริการแก่ประชาชนในกรุงเทพมหานครให้ดียิ่งขึ้น จึงได้จัดให้มีส่วนราชการ และหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อรับผิดชอบดำเนินงานโดยแบ่งได้เป็น 2 ระดับคือ

1. ระดับหน่วยงานส่วนกลาง มีส่วนราชการที่เรียกว่า “สำนัก” เปรียบเสมือนเป็นกรม โดยมีผู้อำนวยการสำนักซึ่งเป็นข้าราชการกรุงเทพมหานครระดับ 10 เป็นผู้รับผิดชอบมีบทบาทสำคัญ ทางด้านการให้คำปรึกษาหารือและเสนอแนะนโยบายด้านต่าง ๆ แก่ฝ่ายบริหาร รวมทั้งให้คำปรึกษาหารือ และแนะนำทางด้านวิชาการและให้การสนับสนุนแก่หน่วยปฏิบัติ

2. ระดับหน่วยปฏิบัติงาน มีส่วนราชการที่เรียกว่า “เขต” หรืออำเภอเดิม มีรวมทั้งสิ้น 24 เขต แต่ละเขตจะมีหัวหน้าซึ่งเป็นข้าราชการกรุงเทพมหานครระดับ 7 เป็นผู้รับผิดชอบมีหน้าที่ ให้บริการแก่ประชาชนโดยตรงทางด้านต่าง ๆ เช่น ด้านทะเบียน ด้านการศึกษา เก็บขนขยะมูลฝอย การซ่อมถนนหนทาง เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีหน่วยงานที่สังกัดอยู่กับส่วนกลางแต่ตั้งอยู่ตาม พื้นที่เขตต่าง ๆ และให้บริการแก่ประชาชนโดยตรง เช่น โรงพยาบาล มีรวมทั้งสิ้น 4 แห่ง ศูนย์บริการ สาธารณสุข ศูนย์เยาวชน และห้องสมุดประชาชน เป็นต้น

ส่วนราชการและหน่วยงานของกรุงเทพมหานครปัจจุบันแบ่งได้ดังนี้

1. สำนักงานเลขานุการผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร (สพว.)

- งานสารบรรณและธุรกิจ
- งานติดต่อประสานงาน
- งานประชุมและงานการเมือง
- งานต้อนรับแขกเมือง
- งานรับเรื่องราวร้องทุกข์
- งานราชการอื่น ๆ

มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับสารบรรณและธุรการทั่วไปของสำนักงานเลขานุการผู้ว่ากรุงเทพมหานคร งานติดต่อประสานราชการภายในกรุงเทพมหานครกับกระทรวง ทบวง กรม อันเกี่ยวกับ ราชการของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครและรองผู้ว่าราชการ งานประชุมและงานการเมืองของผู้ว่า ราชการและรองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร งานรับเรื่องราวร้องทุกข์ที่ร้องเรียนถึงผู้ว่าฯ และรอง ผู้ว่ากรุงเทพมหานคร งานต้อนรับและรับรองแขกของผู้ว่าฯ และรองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร

และราชการอื่น ๆ ตามที่ผู้ว่าและรองผู้ว่ากรุงเทพมหานครมอบหมาย

2. สำนักงานเลขานุการสภากรุงเทพมหานคร (ส. กทม.)

- งานธุรการและงานสารบรรณ
- งานระเบียบและการประชุม
- งานประชุมคณะกรรมการสามัญ
- งานประชุมคณะกรรมการวิสามัญ

มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับงานสารบรรณและธุรการทั่วไปของสภากรุงเทพมหานคร งานระเบียบและการประชุมสภากรุงเทพมหานคร งานประชุมคณะกรรมการวิสามัญเฉพาะกิจ และงานประชุมคณะกรรมการวิสามัญประจำสภา

3. สำนักงานปลัดกรุงเทพมหานคร (สนปล.)

- กองกลาง
- กองการเจ้าหน้าที่
- กองฝึกอบรม
- กองผังเมือง
- กองงบประมาณ
- กองกฎหมายและคดี
- กองปกครองและทะเบียน
- กองประชาสัมพันธ์
- กองวิศวกรรมจราจร

มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการควบคุมดูแลราชการประจำโดยทั่วไปของ กทม. งานบริหารบุคคล งานฝึกอบรม งานผังเมือง งานงบประมาณ งานกฎหมายและคดี งานด้านปกครองและทะเบียน งานประชาสัมพันธ์ และงานด้านวิศวกรรมจราจรและเป็นหน่วยงานกลางประสานราชการระหว่างสำนักและเขตรวมทั้งราชการอื่น ที่มีได้กำหนดไว้ให้เป็นอำนาจหน้าที่ของสำนักใด

4. สำนักผู้ตรวจราชการกรุงเทพมหานคร (สนต.)

- สำนักงานเลขานุการ
- กองงานผู้ตรวจราชการ

มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการตรวจ เสนอแนะติดตามและประเมินผลการปฏิบัติราชการทั่วไปของส่วนราชการและของหน่วยงานในสังกัดกรุงเทพมหานคร และปฏิบัติราชการตามที่ผู้ว่า กทม. มอบหมาย

5. สำนักนโยบายและแผนกรุงเทพมหานคร (สนพ.)

- สำนักงานเลขานุการ
- กองนโยบายและแผน 1
- กองนโยบายและแผน 2
- กองนโยบายและแผน 3

มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับงานนโยบายและแผนของกรุงเทพมหานคร

6. สำนักการแพทย์ (สนพ.)

- สำนักงานเลขานุการ
- กองวิชาการแพทย์
- โรงพยาบาลกลาง
- วชิรพยาบาล
- โรงพยาบาลตากสิน
- โรงพยาบาลเจริญกรุงประชารักษ์
- วิทยาลัยพยาบาลเกื้อการุณย์

มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการควบคุมดูแลและปฏิบัติงานด้านการรักษาพยาบาลของโรงพยาบาลในสังกัดกรุงเทพมหานคร การฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ทางการแพทย์และการดำเนินการผลิตพยาบาลและผู้ช่วยพยาบาลในสังกัดกรุงเทพมหานคร

7. สำนักอนามัย (สนอ.)

- สำนักงานเลขานุการ
- กองส่งเสริมสาธารณสุข
- กองทันตสาธารณสุข
- กองอนามัยสิ่งแวดล้อม
- กองควบคุมโรคสัตว์
- กองส่งเสริมสุขภาพ
- กองพยาบาลสาธารณสุข
- กองควบคุมโรคติดต่อ
- ศูนย์บริการสาธารณสุข (มีทั้งหมด 34 ศูนย์)

มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการส่งเสริมสนับสนุน ควบคุมและประสานกิจกรรมเกี่ยวกับอนามัยของประชาชนใน กทม. ตลอดจนจัดให้มีบริการสาธารณสุขเพื่อให้ประชาชนมีสุขภาพสมบูรณ์ทั้งกายและใจ

8. สำนักการศึกษา (สนศ.)

- สำนักงานเลขานุการ
- หน่วยศึกษานิเทศก์
- กองโรงเรียน
- กองวิชาการ

มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับงานด้านการศึกษาของ กทม. ตลอดจนควบคุมดูแลการปฏิบัติงานของโรงเรียนสังกัด กทม. และนิเทศก์การศึกษา

9. สำนักการโยธา (สนย.)

- สำนักงานเลขานุการ
- กองออกแบบ
- กองก่อสร้างและบูรณะ
- กองควบคุมการก่อสร้าง
- กองควบคุมอาคาร
- กองรางวัลที่ดินและที่สาธารณะ

มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับงานโยธา การออกแบบ การก่อสร้างและบูรณะควบคุมการก่อสร้างควบคุมอาคาร รางวัลที่ดินและที่สาธารณะในเขตกรุงเทพมหานคร

10. สำนักระบายน้ำ (สนน.)

- สำนักงานเลขานุการ
- กองวิชาการ
- กองควบคุมระบายน้ำ
- กองบำรุงรักษาคูและคลอง
- กองโรงงานกำจัดน้ำเสีย

มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการวางแผน ควบคุมและดำเนินเกี่ยวกับการระบายน้ำ การบำรุงรักษาทางระบายน้ำ การป้องกันน้ำท่วม และการกำจัดน้ำโสโครกในกรุงเทพมหานคร

11. สำนักรักษาความสะอาด (สนร.)

- สำนักงานเลขานุการ
- กองวิชาการ
- กองเก็บขยะมูลฝอย
- กองกำจัดสิ่งปฏิกูล
- กองโรงงานกำจัดมูลฝอย

มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการวางแผน ควบคุม และดำเนินการเกี่ยวกับการรักษาความสะอาด การกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล ตลอดจนการจัดให้มีการบำรุงรักษาสิ่งแวดล้อมในเขตกรุงเทพมหานคร

12. สำนักสวัสดิการสังคม (สนส.)

- สำนักงานเลขานุการ
- กองสังคมสงเคราะห์
- กองสันตนาการ
- กองสวนสาธารณะ

มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับงานด้านสังคมสงเคราะห์ สวัสดิการ งานสันตนาการและงานสวนสาธารณะ

13. สำนักการคลัง (สนค.)

- สำนักงานเลขานุการ
- กองรายได้
- กองการเงิน
- กองทะเบียนทรัพย์สินและพัสดุ
- กองบัญชีและตรวจสอบ
- กองระบบการคลัง
- กองโรงงานช่างกล

มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับงานการคลัง การเงิน การบัญชี การพัสดุ การพาณิชย์ การซ่อมบำรุงรักษายานพาหนะ เครื่องจักรกล และเครื่องทุ่นแรงของกรุงเทพมหานคร

14. สำนักตำรวจเทศกิจ (สนท.)

- ฝ่ายงานเลขานุการ
- ฝ่ายปฏิบัติการตำรวจเทศกิจ

มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการดูแลและบังคับการให้เป็นไปตามข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร และกฎหมายอื่นที่กำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกรุงเทพมหานคร

15.เขต มี 24 เขต แบ่งออกดังนี้

1. เขตชั้นใน มี 13 เขต ได้แก่ เขตพระนคร เขตป้อมปราบฯ เขตปทุมวัน เขตสัมพันธวงศ์ เขตบางรัก เขตยานนาวา เขตดุสิต เขตพญาไท เขตธนบุรี เขตคลองสาน เขตบางกอกใหญ่ เขตห้วยขวาง และเขตบางกอกน้อย

2. เขตชั้นนอก มี 11 เขต ได้แก่ เขตพระโขนง เขตบางเขน เขตบางกะปิ เขตหนองจอก เขตมีนบุรี เขตลาดกระบัง เขตภาษีเจริญ เขตบางขุนเทียน เขตตลิ่งชัน เขตราชบุรีบูรณะ เขตหนองแขม มีหน่วยงานดังนี้

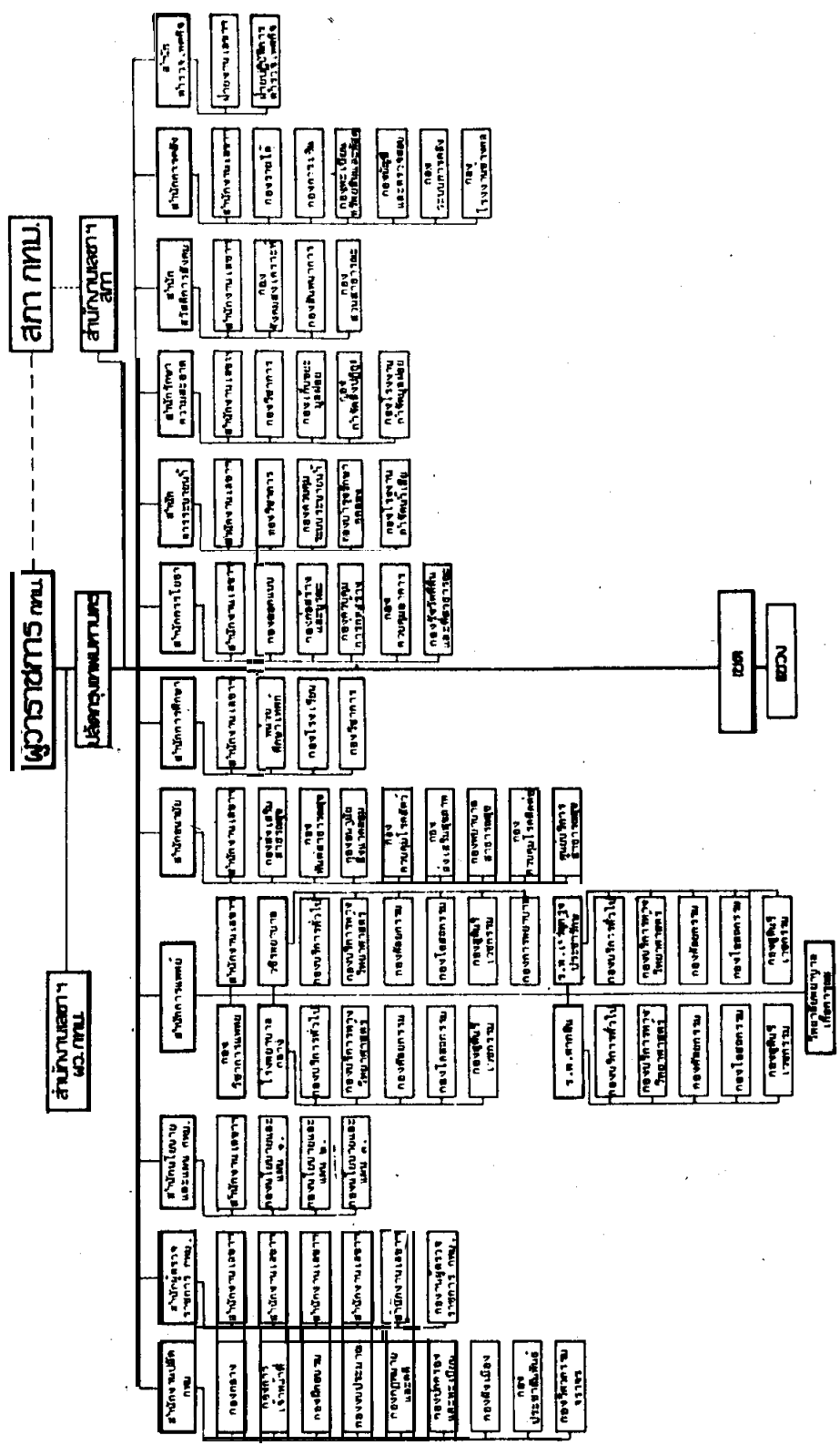
- งานปกครอง
- งานทะเบียน
- งานโยธา
- งานรักษาความสะอาด
- งานอนามัย
- งานศึกษาธิการ
- งานคลัง
- งานรายได้
- งานตำรวจเทศกิจ

มีอำนาจหน้าที่ที่เกี่ยวกับการปกครอง งานทะเบียน งานโยธา งานรักษาความปลอดภัย งานอนามัย งานศึกษาธิการ งานคลัง งานรายได้ งานตำรวจเทศกิจและงานอื่นๆ ที่ ผว. กทม. หรือ ป. กทม. มอบหมาย

3. ในแต่ละเขต ให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาเขต มีจำนวนตามอัตราส่วนของประชากรในแต่ละเขต รวมทั้งสิ้น 198 คน ใน 24 เขต ตามประกาศของกรุงเทพมหานคร โดยอาศัยอำนาจตามความใน พ.ร.บ. ระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528

สภาเขตมีหน้าที่เป็นผู้แทนของประชาชนในแต่ละเขต และเป็นที่ปรึกษาในการบริหารของหัวหน้าเขต

សម្រាប់ការត្រួតពិនិត្យស្រាវជ្រាវ

การงบประมาณของกรุงเทพมหานคร

งบประมาณของกรุงเทพมหานคร กรุงเทพมหานครมีรายได้ทั้งที่เป็นรายได้ประจำของ กรุงเทพมหานครเองซึ่งส่วนใหญ่มาจากภาษีอากรและค่าธรรมเนียมต่าง ๆ และรายได้ที่เป็นเงินอุดหนุนซึ่งรัฐบาลจัดสรรให้แก่กรุงเทพมหานครในแต่ละปี

สรุป รายรับ รายจ่าย ของกรุงเทพมหานครมีดังต่อไปนี้

1. รายรับของกรุงเทพมหานครแยกได้เป็น

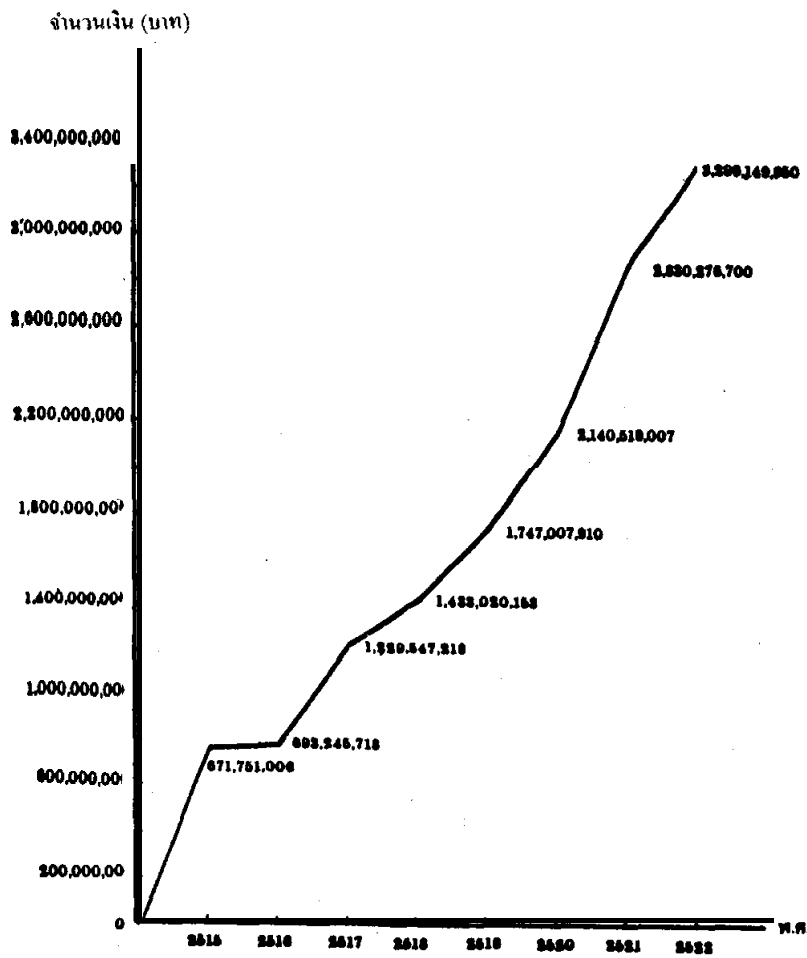
- รายได้จากทรัพย์สินของ กทม.
- รายได้จากการสาธารณูปโภคของ กทม.
- รายได้จากการพาณิชย์ของ กทม.
- ภาษีอากรตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ให้เป็นองค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล สุขาภิบาล และมีกฎหมายบัญญัติให้เป็นของ กทม. โดยเฉพาะ
- ค่าธรรมเนียม ค่าใบอนุญาต ค่าปรับ ตามที่กฎหมายบัญญัติไว้
- ค่าบริการตามที่กำหนดไว้ในข้อบัญญัติของ กทม.
- รายรับจากการจำหน่ายธนบัตร
- เงินกู้จากกระทรวง ทบวง กรม องค์การหรือนิติบุคคลต่าง ๆ
- เงินอุดหนุนจากรัฐบาล
- เงินช่วยเหลือจากต่างประเทศและองค์การระหว่างประเทศ
- เงินและทรัพย์สินอย่างอื่นที่มีผู้อุทิศให้
- เงินช่วยเหลือหรือค่าตอบแทนอย่างอื่น
- รายได้จากทรัพย์สินของแผ่นดินหรือรัฐวิสาหกิจที่ดำเนินการเพื่อมุ่งแสวงหาผลกำไรใน กทม. ตามที่กฎหมายกำหนด
- รายได้จากการจัดเก็บภาษี ทรัพย์สิน ค่าธรรมเนียมพิเศษ
- รายได้อื่น ๆ ตามที่มีกฎหมายกำหนด

2. รายจ่ายของ กทม. แยกออกเป็น

- เงินเดือน
- ค่าจ้างประจำ
- ค่าจ้างชั่วคราว
- ค่าตอบแทน

- ค่าใช้สอย
- ค่าวัสดุ
- ค่าครุภัณฑ์
- ค่าที่ดินและสิ่งก่อสร้าง
- เงินอุดหนุน
- รายจ่ายอื่น ๆ ตามที่กฎหมายหรือระเบียบ กทม. กำหนดไว้
- รายจ่ายตามข้อผูกพัน

งบประมาณ

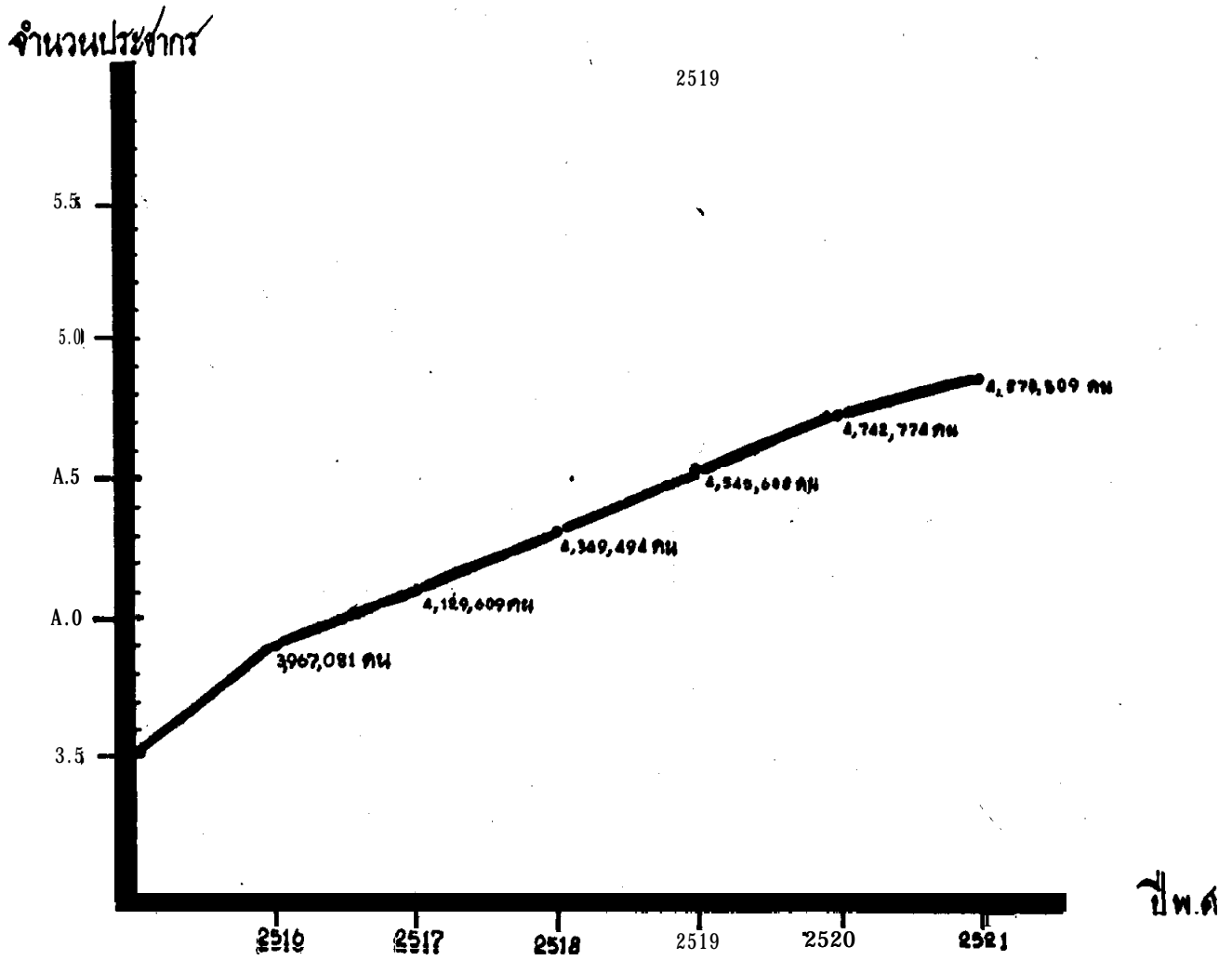

จำนวนประชากรและความหนาแน่น

จากการสำรวจเมื่อวันที่ 30 กันยายน 2532 กรุงเทพมหานครมีจำนวนประชากรและความหนาแน่นแยกออกตามรายงานได้ดังนี้

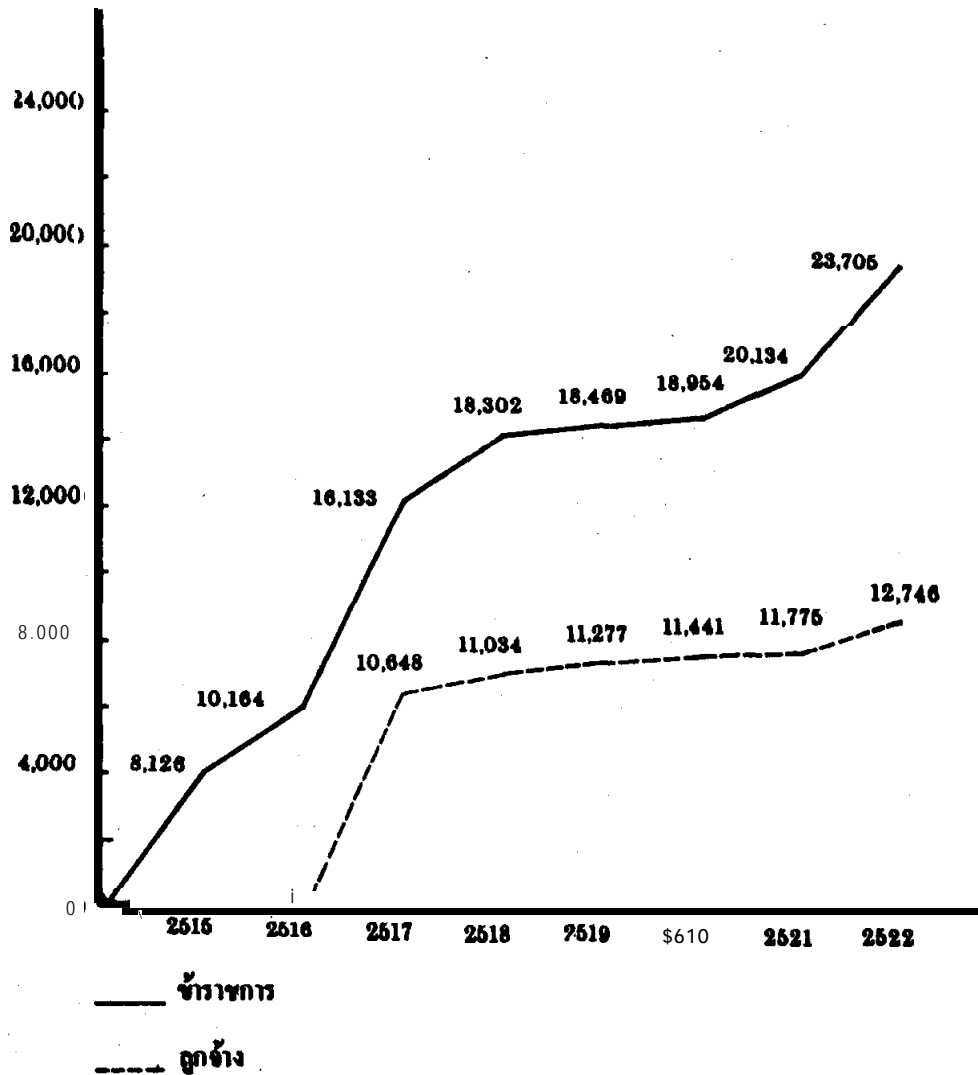
เขต	พื้นที่ (กม ²)	จำนวนประชากร	ความหนาแน่นต่อตาราง กม.
1. พระนคร	5.536	124,960	22,572
2. ป้อมปราบฯ	1.931	194,993	100,980
3. ปทุมวัน	8.369	233,147	27,858
4. สัมพันธวงศ์	1.416	78,457	55,407
5. บางรัก	5.536	124,958	22,572
6. ยานนาวา	36.909	374,073	10,135
7. ดุสิต	22.210	458,749	20,655
8. พญาไท	21.110	511,847	24,247
9. ห้วยขวาง	9.500	192,503	20,263
10. พระโขนง	143.559	497,226	3,464
11. บางเขน	169.310	365,901	2,161
12. บางกะปิ	158.781	212,357	1,337
13. หนองจอก	236.261	49,864	211
14. มีนบุรี	174.331	51,900	298
15. ลาดกระบัง	123.859	40,571	328
16. ชนบุรี	8.626	255,941	29,671
17. คลองสาน	6.051	141,076	23,314
18. บางกอกน้อย	23.304	377,493	16,199
19. บางกอกใหญ่	6.180	99,766	16,143
20. ภาษีเจริญ	53.947	174,842	3,241
21. บางขุนเทียน	181.156	195,179	1,077
22. ตลิ่งชัน	79.698	64,732	812
23. ราชบุรีบูรณะ	42.874	107,520	2,508
24. หนองแขม	48.283	39,682	822
รวม	1,568.737	4,967,737	3,167

สถิติจำนวนประชากรของกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2516- 2521

อัตรากำล้าง ข้าราชการและลูกจ้าง

คน (ข้าราชการ, ลูกจ้าง)

ปัญหาการบริหารงานของกรุงเทพมหานคร

กรุงเทพมหานครซึ่งเป็นเมืองหลวงของประเทศไทยเป็นที่รวมทั้งในด้านการเมือง การปกครองและในด้านเศรษฐกิจสังคม เนื่องจากเป็นที่ตั้งของรัฐบาลกลาง รัฐสภา กระทรวง ทบวง กรม ศาลสถิตย์ยุติธรรม สถานการศึกษา ธนาคาร บริษัทต่างๆ มากมาย จำนวนประชากรในเขต กทม. เพิ่มขึ้นมาก ในขณะที่พื้นที่ไม่ได้ขยายออกไปเลย จึงทำให้มีการอยู่อาศัยอย่างแออัดเป็นผล ให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมามากมาย เช่น ปัญหาเรื่องที่อยู่อาศัย ปัญหาเรื่องความคับคั่งของการจราจร ปัญหาเรื่องสาธารณสุขปโภค ปัญหาเรื่องการระบายน้ำ น้ำเน่า อากาศเสีย ปัญหาความสะอาด ปัญหาเรื่องสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ ปัญหาเรื่องสุขภาพอนามัย ปัญหาสังคมและสิ่งแวดล้อม ปัญหา ความปลอดภัย เป็นต้น การแก้ไขปัญหเหล่านี้จะต้องมีการปรับปรุงการทำหน้าที่ของหน่วยงานที่รับผิดชอบ ทุกฝ่ายที่ให้บริการแก่ประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครโดยปรับปรุงให้มีโครงสร้างที่เหมาะสม มีอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบชัดเจน มีกลไกในการบริหารงานที่ดี เพื่อจะได้สามารถทำหน้าที่ได้ อย่างสมบูรณ์

การพิจารณาปัญหาในการบริหารงานของกรุงเทพมหานครแบ่งออกเป็น 2 ประการ คือ

1. ปัญหาในการบริหารงานของกรุงเทพมหานครเอง
2. ปัญหาในการบริหารงานเกี่ยวกับหน่วยงานต่าง ๆ ในกรุงเทพมหานคร

ปัญหาการบริหารงานของกรุงเทพมหานครเอง

กรุงเทพมหานครเป็นทบวงการเมือง มีฐานะเป็นราชการบริหารส่วนท้องถิ่นนครหลวง โดยแบ่งส่วนราชการเป็น สำนักและเขต แบ่งความรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการโดยกำหนดให้ เขตซึ่งแบ่งตามพื้นที่ปกครอง ทำหน้าที่หรือรับผิดชอบรวมทั้งการบริการแก่ประชาชนในพื้นที่ของตน เป็นหน่วยปฏิบัติการ ส่วนสำนักทำหน้าที่ให้ความช่วยเหลือแก่เขต ถือว่าเป็นหน่วยงานเสนาธิการ หรือสนับสนุน ซึ่งมีปัญหาหรืออุปสรรคในการบริหารงานพอสรุปได้ดังนี้

1. **ความล้มเหลวในการบริหารงาน** กรุงเทพมหานครมีข้าราชการแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ ระดับผู้บริหารเป็นข้าราชการการเมือง มีผู้ว่าราชการ กทม. และรองผู้ว่าราชการ กทม. มาจากการเลือกตั้งหรือแต่งตั้ง ระดับข้าราชการ กทม. มีปลัด กทม. ลงมา เนื่องจากผู้บริหารซึ่งเป็นข้าราชการการเมืองมีการสับเปลี่ยนบ่อย ๆ ทำให้ทันนโยบายของกรุงเทพมหานครเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอเพราะ มิได้มีการวางแผนไว้อย่างแน่นอน ผู้บริหารแต่ละชุดก็บริหารงานไปตามนโยบายของตนการปฏิบัติ

งานจึงไม่ต่อเนื่องกัน ซึ่งเป็นปัญหาในการบริหารงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ได้เพราะไม่ได้กำหนดไว้โดยชัดเจน ลักษณะการแก้ไขของผู้บริหารแต่ละชุดเป็นไปทำนองแก้ไขเฉพาะหน้าเท่านั้น ปัญหาต่าง ๆ ในกรุงเทพมหานครเป็นปัญหาที่สลับซับซ้อนเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและยากแก่การแก้ไข ในระยะเวลาอันสั้น ปัญหาสำคัญอีกประการหนึ่งคือ ปัญหาความขัดแย้งระหว่างข้าราชการการเมืองกับข้าราชการประจำ ซึ่งเป็นปัญหาภายในของการปฏิบัติงานของกรุงเทพมหานครเอง (การบริหารงานบุคคล) ซึ่งมีผลทำให้การปฏิบัติงานหยุดชะงักหรือไม่เป็นไปตามนโยบายที่กำหนดไว้ ปัญหาสุดท้ายคือ ข้าราชการการเมืองที่เข้ามาเป็นผู้บริหารหรือผู้กำหนดนโยบายมักจะเป็นบุคคลที่ไม่ทราบปัญหาของกรุงเทพมหานครอย่างแท้จริง กว่าจะเรียนรู้ปัญหาที่แท้จริงและทำการแก้ไขปัญหาให้สำเร็จก็กินเวลานาน ประสิทธิภาพในการบริหารงานจึงน้อย ซึ่งรวมความแล้วถือว่าเป็นความล้มเหลวในการบริหารงาน ลักษณะการปกครองแบบนี้

2. ปัญหาของกรุงเทพมหานคร กรุงเทพมหานครมีประชากรประมาณ 5 ล้านคน เฉลี่ยความหนาแน่น 3,200 คน ต่อ 1 ตารางกิโลเมตร ซึ่งมากที่สุดของทุกจังหวัดในประเทศไทย แนนอนที่สุดปัญหาต่าง ๆ ย่อมมากที่สุดด้วย ถึงแม้ว่ามีหน่วยงานและรัฐวิสาหกิจต่าง ๆ ช่วยบริการอยู่หลายหน่วยงานก็ตาม แต่ปัญหาส่วนรวมต่าง ๆ ก็ยังคงเป็นหน้าที่ของกรุงเทพมหานครจะต้องติดตามแก้ไขต่อไปไม่มีวันสิ้นสุด เช่น การรักษาความสะอาด การระบายน้ำ การกำจัดสิ่งปฏิกูล (ขยะ) ความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง การอำนวยความสะดวก การคมนาคม การบริการต่าง ๆ แก่ประชาชน เป็นต้น ถึงแม้ว่ากรุงเทพมหานครจะได้ขยายหน่วยงานอย่างรวดเร็วเพื่อบริการแก่ประชาชนในด้านต่าง ๆ ที่จำเป็นถึงกระนั้นก็ยังไม่พอเพียงกับความต้องการของประชาชนในขณะนี้ และมักจะล่าช้าอยู่เสมอและเป็นปัญหาที่หนักใจของผู้บริหารกรุงเทพมหานครทุกชุดเสมอมา

3. ปัญหาเกี่ยวกับการเงิน เงินนั้นเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดในการบริหารงาน การบริหารงานของกรุงเทพมหานครก็เช่นกัน งบประมาณมีความสำคัญที่สุดที่จะทำให้การบริหารงานบรรลุเป้าหมายได้ หากมีงบประมาณมาใช้จ่ายเพียงพอกับความต้องการ ซึ่งกรุงเทพมหานครมีรายได้ 2 ทาง คือ จากภาษีอากรค่าธรรมเนียม ฯลฯ ของกรุงเทพมหานครเอง และจากรัฐบาลอีกทางหนึ่ง แต่เท่าที่ผ่านมา กรุงเทพมหานครมีเงินไม่พอกับความต้องการที่จะใช้ในการดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ในอันที่จะจัดทำให้กรุงเทพมหานครเป็นนครที่อุดมสมบูรณ์ (ในงานที่อยู่ในความรับผิดชอบของกรุงเทพมหานคร) เพราะเนื่องจากกรุงเทพมหานครจะต้องใช้เงินมากมายซึ่งเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดประการหนึ่งในการบริหารของ กทม. และรวมอยู่ในปัญหาการบริหารงานด้วย

ปัญหาในการบริหารงานเกี่ยวกับหน่วยงานต่าง ๆ ในกรุงเทพมหานคร

ในกรุงเทพมหานครมีหน่วยราชการและรัฐวิสาหกิจต่าง ๆ มากมาย ดำเนินการให้บริการแก่ประชาชนในด้านสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ โดยแต่ละหน่วยงานต่างก็มีวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของตนเอง ดำเนินการเป็นของตนเอง มีลักษณะต่างคนต่างทำไปตามนโยบายของตนเอง ซึ่งดูเผิน ๆ แล้วจะเห็นว่าไม่มีปัญหาอุปสรรคแต่อย่างใด แต่เมื่อพิจารณาให้ละเอียดรอบคอบแล้ว จะเห็นว่ามึลักษณะที่เกี่ยวพันกันอย่างใกล้ชิด เพราะดำเนินการอยู่ในพื้นที่เดียวกัน สิ่งที่ตามมาอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ก็คือปัญหาต่าง ๆ ซึ่งในที่นี้พอสรุปได้ดังนี้

1. **ด้านที่อยู่อาศัย** มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องก็คือ การเคหะแห่งชาติ กรุงเทพมหานคร สำนักผังเมือง ซึ่งควรจะมีการแก้ไขปัญหาด้านนี้ร่วมกันคือ ประสานงานร่วมกัน วางแผนกำหนดนโยบายร่วมกันโดยให้ประชาชนทราบเป็นที่แน่นอน มิใช่ต่างคนต่างทำอย่างเช่นปัจจุบันนี้

2. **ด้านสาธารณูปโภค** มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องคือ กรุงเทพมหานคร การประปานครหลวง การไฟฟ้านครหลวง องค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย ลักษณะการปฏิบัติงานไม่มีการประสานงานกัน ต่างคนต่างทำคือ กทม. ซ่อมถนนเสร็จไปแล้ว การประปามาขุดวางท่อ โทรศัพท์มาขุดวางสาย เป็นต้น แสดงให้เห็นว่าขาดการประสานงาน ไม่มีการวางแผนร่วมกันทำให้สิ้นเปลืองงบประมาณไปโดยเปล่าประโยชน์

3. **ด้านการสาธารณสุข การแพทย์ ความปลอดภัย** มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องคือกระทรวงสาธารณสุขกรุงเทพมหานคร ตำรวจ ซึ่งเป็นสาธารณูปการที่จะต้องมีการประสานงานในด้านป้องกันสุขภาพอนามัยของประชาชน โดยการทำงานในลักษณะร่วมมือกัน เช่น อากาศเป็นพิษซึ่งเกิดจากไอเสียรถยนต์ ตำรวจต้องกวดขันผู้ใช้รถ กระทรวงสาธารณสุขต้องประกาศให้ประชาชนทราบถึงอันตรายที่จะได้รับอย่างจริงจัง ด้านอื่น ๆ เช่น ประสานงานในด้านความปลอดภัยในการใช้รถใช้ถนน เป็นต้น

บทสรุป

กรุงเทพมหานครในอนาคต

การปกครองและการบริหารในรูป “กรุงเทพมหานคร” ดังที่เป็นอยู่ในปัจจุบันนี้นั้น แม้จะมีอุดมคติที่จะกระจายอำนาจการปกครอง (Decentralization) ให้กับประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร แต่ในการปฏิบัตินั้นยังไม่สามารถบรรลุเป้าหมายตามอุดมคติได้อย่างเต็มรูป ทั้งนี้ทั้งนั้นการพัฒนาการเมืองระดับท้องถิ่นจำเป็นต้องใช้ระยะเวลาเช่นเดียวกับการเมืองระดับชาติ ในช่วงระยะ

เวลาที่ผ่านมามีตั้งแต่เริ่มตั้งกรุงเทพมหานครจนถึงทุกวันนี้ การดำเนินการปกครองและการบริหารราชการกรุงเทพมหานครได้มีการหยุดชะงักหรือขาดความต่อเนื่องหลายครั้งหลายหนดังจะเห็นได้จากมีการเปลี่ยนแปลงคณะผู้บริหารกรุงเทพมหานครบ่อยครั้ง ทำให้ดูเหมือนว่าการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระดับท้องถิ่นนครหลวงยังไม่ลงรากฐานอันมั่นคง อย่างไรก็ตาม คาดว่าในอนาคตรูปแบบการปกครองดังกล่าวจะวิวัฒนาการไปในทางที่ดีขึ้นกว่าเดิม ทั้งในรูปแบบและเนื้อหาอันจะอำนวยประโยชน์สุขให้กับประชาชนเขตกรุงเทพมหานครได้อย่างแท้จริง

อนึ่ง เมื่อสมัยรัฐบาลพลเอกเกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ ได้มีการริเริ่มจัดรูปการบริหารกรุงเทพมหานครใหม่ โดยให้มีฐานะเป็น “ทบวงนครบาล” ขึ้นกับสำนักนายกรัฐมนตรี เนื่องจากเห็นว่ากรุงเทพมหานครเป็นนครหลวงและมีความสำคัญที่รัฐบาลจำเป็นต้องควบคุมโดยใกล้ชิด โดยมีแนวโน้มจะรวมเอากิจการของรัฐวิสาหกิจ เช่น การประปานครหลวง การไฟฟ้านครหลวง องค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย ให้ขึ้นอยู่ในความควบคุมของทบวงนครบาลด้วย แต่ไม่ผ่านสภา (ฝ่ายนิติบัญญัติ) อย่างไรก็ตาม ควรติดตามความเคลื่อนไหวในเรื่องนี้ว่า ในอนาคตอันใกล้นี้จะวิวัฒนาการไปอย่างไร มีรูปแบบอย่างไร เหมาะสมที่จะอำนวยประโยชน์ให้กับประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครได้อย่างแท้จริงหรือไม่

ภาคผนวก

นับแต่วันที่ 4 ธันวาคม พ.ศ. 2515 เป็นต้นมา จนกระทั่งถึง วันที่ 31 สิงหาคม พ.ศ. 2523 การปกครองและการบริหารกรุงเทพมหานครได้ดำเนินมาเป็นระยะเวลา 7 ปีบริบูรณ์ ในช่วงระยะเวลานี้ได้มีคณะผู้บริหารราชการกรุงเทพมหานคร 7 ชุดด้วยกัน ดังต่อไปนี้

- ชุดที่ 1**
1. นายชานาญ ยุวบูรณ์ เป็นผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร
  2. พล.ต.ท.มนต์ชัย พันธุ์คงชื่น เป็นรองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร
  3. นายสาย หุตะเจริญ เป็นรองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร
- ชุดที่ 2**
1. นายอรรถ วิสูตรโยธาภิบาล เป็นผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร
  2. นายชลอ ธรรมศิริ เป็นรองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร
  3. พล.ต.ต.ณรงค์ มทานนท์ เป็นรองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร
- ชุดที่ 3**
1. นายสิริ สันตะบุตร เป็นผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร
  2. นายประสิทธิ์ อุไรรัตน์ เป็นรองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร
  3. พล.ต.ท.สมาน รูปคุปต์ เป็นรองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร

- ชุดที่ 4**
1. นายสาย หุตะเจริญ เป็นผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร
  2. ร.ต.ท.ชาญ มนูญธรรม เป็นรองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร
  3. นายไพโรจน์ ไชยพร เป็นรองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร
- ชุดที่ 5**
1. นายธรรมบุญ เทียนเงิน เป็นผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร
  2. พ.ต.ต.ประสงค์ มัชฌิมาพันธ์ เป็นรองผู้ว่าราชการ
  3. เรือเอกโอภาส ธรรมวาณิช ร.น. เป็นรองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร
  4. นายมงคล สิมะโรจน์ เป็นรองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร (ฝ่ายโยธา)
  5. นายจารุต์ม์ จารุประกรณ์ เป็นรองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร (ฝ่ายการศึกษา)
- ชุดที่ 6**
1. นายชลอ ธรรมศิริ เป็นผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร
  2. นายธำรง สุขเจริญ เป็นรองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร
  3. นายแพทย์ศุภวัตร พรรณเชษฐ์ เป็นรองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร
  4. นายสกลจิตต์ พนมวัน ณ ออยุธยา เป็นรองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร
  5. นายชงค์ วงศ์ชินธ์ เป็นรองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร
- ชุดที่ 7**
1. นายเชาวน์วัต สุดลาภ เป็นผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร
  2. ร.ต.สมพร กุลวานิช เป็นรองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร
  3. พล.ต.จรัส สัมมาทัต เป็นรองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร
  4. พล.ต.นายแพทย์สฤษดิ์วงศ์ วงศ์ถ้วทอง เป็นรองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร
  5. นายสมชัย วุฒิปรีชา เป็นรองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร
- ชุดที่ 8-9**

หมายเหตุ เนื่องจาก พล.ต.จรัส สัมมาทัต ลาออกจาก รองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ 31 สิงหาคม 2523 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย โดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี จึงแต่งตั้ง นายบุญสิน จตุรพฤกษ์ ให้ดำรงตำแหน่งรองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร แทน

พระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการและกำหนดอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการ
และหัวหน้าส่วนราชการ กรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2520

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้
ประกาศไว้ ณ วันที่ 19 พฤษภาคม พ.ศ. 2520 เป็นปีที่ 32 ในรัชกาลปัจจุบัน ว่า

* มาตรการแต่งตั้ง ผว. กทม. คือ พลเรือเอกเทียม มกรานนท์ ปัจจุบันมาจากการเลือกตั้งตาม พ.ร.บ. ปี 2528 มี พลตรี
จำลอง ศรีเมือง เป็น ผว. กทม.

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 20 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และมาตรา 11 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2518 จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชกฤษฎีกาขึ้นไว้ ดังต่อไปนี้

มาตราที่ 1 พระราชกฤษฎีกานี้เรียกว่า “พระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการและกำหนดอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการและหัวหน้าส่วนราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2520

มาตราที่ 2 พระราชกฤษฎีกานี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

มาตราที่ 3 ให้ยกเลิก

(1) ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่องจัดระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร ลงวันที่ 22 มีนาคม พ.ศ. 2517

(2) ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่องจัดระเบียบบริหารราชการของกรุงเทพมหานคร ลงวันที่ 13 ธันวาคม พ.ศ. 2517

(3) ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่องจัดระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร ลงวันที่ 23 มกราคม พ.ศ. 2518

มาตรา 4 กรุงเทพมหานครมีส่วนราชการดังนี้

- (1) สำนักงานเลขานุการผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร
- (2) สำนักงานเลขานุการสภากรุงเทพมหานคร
- (3) สำนักงานปลัดกรุงเทพมหานคร
- (4) สำนักผู้ตรวจราชการกรุงเทพมหานคร
- (5) สำนักนโยบายและแผนกรุงเทพมหานคร
- (6) สำนักการแพทย์
- (7) สำนักอนามัย
- (8) สำนักการศึกษา
- (9) สำนักการโยธา
- (10) สำนักการระบายน้ำ
- (11) สำนักรักษาความสะอาด
- (12) สำนักสวัสดิการสังคม
- (13) สำนักการคลัง
- (14) สำนักตำรวจเทศกิจ
- (15) เขต

มาตรา 5 สำนักงานเลขาธิการผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับงานสารบรรณและธุรการทั่วไปของสำนักงานเลขาธิการผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร งานติดต่อประสานราชการภายในกรุงเทพมหานครกับกระทรวง ทบวง กรม อันเกี่ยวกับราชการของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครและรองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร งานประชุมและงานการเมืองของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร รองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร งานรับเรื่องราวร้องทุกข์ที่ร้องเรียนต่อผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร และรองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร งานต้อนรับและรับรองแขกของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร และรองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร และราชการอื่นตามที่ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครและรองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครมอบหมาย

มาตรา 6 สำนักงานเลขาธิการผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร มีเลขานุการผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร เป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของสำนักงานเลขาธิการผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร และขึ้นตรงต่อผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร

มาตรา 7 สำนักงานเลขาธิการผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร มีหน่วยงานดังนี้

- (1) งานธุรการและรับรอง
- (2) งานเรื่องราวร้องทุกข์
- (3) งานเรื่องราวและนโยบายเฉพาะกิจ

มาตรา 8 สำนักงานเลขาธิการผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับงานสารบรรณและธุรการทั่วไปของสภากรุงเทพมหานคร งานระเบียบการและการประชุมสภากรุงเทพมหานคร งานประชุมคณะกรรมการสามัญประจำสภา งานประชุมคณะกรรมการวิสามัญเฉพาะกิจ และงานประชุมคณะกรรมการวิสามัญประจำสภา

มาตรา 9 สำนักงานเลขาธิการสภากรุงเทพมหานคร มีเลขานุการสภากรุงเทพมหานคร เป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของสำนักงานเลขาธิการสภากรุงเทพมหานคร และขึ้นตรงต่อปลัดกรุงเทพมหานคร

มาตรา 10 สำนักงานเลขาธิการสภากรุงเทพมหานคร มีหน่วยงานดังนี้

- (1) งานธุรการ
- (2) งานระเบียบและการประชุม

มาตรา 11 สำนักงานปลัดกรุงเทพมหานคร มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการควบคุมดูแลราชการประจำโดยทั่วไปของกรุงเทพมหานคร งานบริหารบุคคล งานฝึกอบรม งานผังเมือง งานงบประมาณ งานกฎหมายและคดี งานด้านการปกครองและทะเบียน งานการประชาสัมพันธ์ และงานด้านวิศวกรรมจราจรและเป็นหน่วยงานกลางประสานราชการระหว่างสำนักและเขต รวมทั้งราชการอื่นที่มีได้กำหนดไว้ให้เป็นอำนาจหน้าที่ของสำนักใด

มาตรา 12 สำนักงานปลัดกรุงเทพมหานคร มีปลัดกรุงเทพมหานครเป็นผู้บังคับบัญชา มีอำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานครกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของปลัดกรุงเทพมหานคร และรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของสำนักงานปลัดกรุงเทพมหานคร และขึ้นตรงต่อผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร

มาตรา 13 สำนักงานปลัดกรุงเทพมหานคร มีหน่วยงานดังนี้

- (1) กองกลาง
- (2) กองการเจ้าหน้าที่
- (3) กองฝึกอบรม
- (4) กองผังเมือง
- (5) กองงบประมาณ
- (6) กองกฎหมายและคดี
- (7) กองปกครองและทะเบียน
- (8) กองประชาสัมพันธ์
- (9) กองวิศวกรรมจราจร

มาตรา 14 สำนักผู้ตรวจราชการกรุงเทพมหานคร มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการตรวจ แนะนำ ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติราชการทั่วไปของส่วนราชการและของหน่วยงานในสังกัดกรุงเทพมหานครและปฏิบัติตามที่ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครมอบหมาย

มาตรา 15 สำนักผู้ตรวจราชการกรุงเทพมหานคร มีผู้อำนวยการสำนักเป็นผู้บังคับบัญชา รับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของสำนักผู้ตรวจราชการกรุงเทพมหานคร และขึ้นตรงต่อปลัดกรุงเทพมหานคร

มาตรา 16 สำนักผู้ตรวจราชการกรุงเทพมหานคร มีหน่วยงานดังต่อไปนี้

- (1) สำนักงานเลขานุการ
- (2) กองงานผู้ตรวจราชการกรุงเทพมหานคร

มาตรา 17 สำนักนโยบายและแผนกรุงเทพมหานคร มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับ งานนโยบาย และแผนของกรุงเทพมหานคร

มาตรา 18 สำนักนโยบายและแผนกรุงเทพมหานคร มีผู้อำนวยการสำนักเป็นผู้บังคับบัญชา รับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของสำนักนโยบายและแผนกรุงเทพมหานคร และขึ้นตรงต่อปลัดกรุงเทพมหานคร

มาตรา 19 สำนักนโยบายและแผนกรุงเทพมหานคร มีหน่วยงานดังนี้

- (1) สำนักงานเลขานุการ
- (2) กองนโยบายและแผน 1

(3) กองนโยบายและแผน 2

(4) กองนโยบายและแผน 3

มาตรา 20 สำนักงานการแพทย์ มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการควบคุมดูแล และปฏิบัติงานด้านการรักษาพยาบาลของโรงพยาบาลในสังกัดกรุงเทพมหานคร การฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ทางการแพทย์ และการดำเนินการผลิตพยาบาลและผู้ช่วยพยาบาลในสังกัดกรุงเทพมหานคร

มาตรา 21 สำนักงานการแพทย์ มีผู้อำนวยการสำนักเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของสำนักงานการแพทย์ และขึ้นตรงต่อปลัดกรุงเทพมหานคร

มาตรา 22 สำนักงานการแพทย์มีหน่วยงานดังนี้

(1) สำนักงานเลขานุการ

(2) กองวิชาการแพทย์

(3) วิทยาลัยพยาบาลเกื้อการุณย์

(4) วชิรพยาบาล

(ก) กองบริการทั่วไป

(ข) กองบริการทางวิทยาศาสตร์และทางการแพทย์

(ค) กองคลังกรรม

(จ) กองโสตถกรรม

(ฉ) กองสูตินรีเวชกรรม

(ณ) กองการพยาบาล

(5) โรงพยาบาลกลาง

(ก) กองบริการทั่วไป

(ข) กองบริการทางวิทยาศาสตร์และการแพทย์

(ค) กองคลังกรรม

(จ) กองโสตถกรรม

(ฉ) กองสูตินรีเวชกรรม

(6) โรงพยาบาลตากสิน

(ก) กองบริการทั่วไป

(ข) กองบริการทางวิทยาศาสตร์และการแพทย์

(ค) กองคลังกรรม

(จ) กองโสตถกรรม

(ฉ) กองสูตินรีเวชกรรม

- (7) โรงพยาบาลเจริญกรุงประชารักษ์
- (ก) กองบริการทั่วไป
  - (ข) กองบริการทางวิทยาศาสตร์และทางการแพทย์
  - (ค) กองศัลยกรรม
  - (ง) กองโสตถยกรรม
  - (จ) กองสูตินรีเวชกรรม

มาตรา 23 สำนักอนามัย มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการส่งเสริม สนับสนุน ควบคุมและประสานกิจกรรมที่เกี่ยวกับอนามัยของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร ตลอดจนจัดให้มีบริการสาธารณสุขเพื่อให้ประชาชนมีสุขภาพสมบูรณ์ทั้งกายและใจ

มาตรา 24 สำนักอนามัย มีผู้อำนวยการสำนักเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของสำนักอนามัย และขึ้นตรงต่อปลัดกรุงเทพมหานคร

มาตรา 25 สำนักอนามัยมีหน่วยงานดังนี้

- (1) สำนักงานเลขานุการ
- (2) กองส่งเสริมสาธารณสุข
- (3) กองอนามัยสิ่งแวดล้อม
- (4) กองควบคุมโรคสัตว์
- (5) กองส่งเสริมสุขภาพ
- (6) กองทันตสาธารณสุข
- (7) กองพยาบาลสาธารณสุข
- (8) กองควบคุมโรคติดต่อ
- (9) ศูนย์บริการสาธารณสุข

มาตรา 26 สำนักการศึกษา มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับงานด้านการศึกษาของกรุงเทพมหานคร ตลอดจนควบคุมดูแลการปฏิบัติงานของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครและนิตศการศึกษา

มาตรา 27 สำนักการศึกษา มีผู้อำนวยการสำนักเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของสำนักการศึกษา และขึ้นตรงต่อปลัดกรุงเทพมหานคร

มาตรา 28 สำนักศึกษามีหน่วยงานดังนี้

- (1) สำนักงานเลขานุการ
- (2) หน่วยศึกษานิเทศก์
- (3) กองโรงเรียน
- (4) กองวิชาการ

มาตรา 29 สำนักการโยธา มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับงานโยธา การออกแบบ การก่อสร้างและบูรณะควบคุมการก่อสร้าง ควบคุมอาคาร การรังวัดที่ดินและที่สาธารณะในเขตกรุงเทพมหานคร

มาตรา 30 สำนักการโยธา มีผู้อำนวยการสำนักเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของสำนักการโยธา และขึ้นตรงต่อปลัดกรุงเทพมหานคร

มาตรา 31 สำนักการโยธามีหน่วยงานดังนี้

- (1) สำนักงานเลขานุการ
- (2) กองออกแบบ
- (3) กองก่อสร้างและบูรณะ
- (4) กองควบคุมการก่อสร้าง
- (5) กองควบคุมอาคาร
- (6) กองรังวัดที่ดินและที่สาธารณะ

มาตรา 32 สำนักระบายน้ำ มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการวางแผน ควบคุมการดำเนินการเกี่ยวกับการระบายน้ำ การบำรุงรักษาทางระบายน้ำ การป้องกันน้ำท่วม และการกำจัดน้ำโสโครกในเขตกรุงเทพมหานคร

มาตรา 33 สำนักการระบายน้ำ มีผู้อำนวยการสำนักเป็นผู้บังคับบัญชา รับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของสำนักการระบายน้ำ และขึ้นตรงต่อปลัดกรุงเทพมหานคร

มาตรา 34 สำนักระบายน้ำ มีหน่วยงานดังนี้

- (1) สำนักงานเลขานุการ
- (2) กองวิชาการ
- (3) กองควบคุมระบบระบายน้ำ
- (4) กองบำรุงรักษาคูและคลอง
- (5) กองโรงงานกำจัดน้ำเสีย

มาตรา 35 สำนักรักษาความสะอาด มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการวางแผนควบคุมและดำเนินการเกี่ยวกับรักษาความสะอาด และกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล ตลอดจนการจัดให้มีการบำรุงรักษาสิ่งแวดล้อมในเขตกรุงเทพมหานคร

มาตรา 36 สำนักรักษาความสะอาด มีผู้อำนวยการสำนักเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของสำนักรักษาความสะอาด และขึ้นตรงต่อปลัดกรุงเทพมหานคร

มาตรา 37 สำนักรักษาความสะอาด มีหน่วยงานดังนี้

- (1) สำนักงานเลขานุการ
- (2) กองวิชาการ

- (3) กองเก็บขยะมูลฝอย
- (4) กองกำจัดสิ่งปฏิกูล
- (5) กองโรงงานกำจัดมูลฝอย

มาตรา 38 สำนักสวัสดิการสังคม มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับ งานด้านสังคมสงเคราะห์ สวัสดิการงานสันตินาการ และงานสวนสาธารณะ

มาตรา 39 สำนักสวัสดิการสังคม มีผู้อำนวยการสำนักเป็นผู้บังคับบัญชา รับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของสำนักสวัสดิการสังคม และขึ้นตรงต่อปลัดกรุงเทพมหานคร

มาตรา 40 สำนักสวัสดิการสังคม มีหน่วยงานดังนี้

- (1) สำนักงานเลขานุการ
- (2) กองสังคมสงเคราะห์
- (3) กองสันตินาการ
- (4) กองสวนสาธารณะ

มาตรา 41 สำนักการคลัง มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับงานการคลัง การเงิน การบัญชี การพัสดุ การพาณิชย์ และการซ่อมบำรุงรักษายานพาหนะ เครื่องจักรกลและเครื่องทุ่นแรงของกรุงเทพมหานคร

มาตรา 42 สำนักการคลัง มีผู้อำนวยการสำนักเป็นผู้บังคับบัญชา รับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของสำนักการคลัง และขึ้นตรงต่อปลัดกรุงเทพมหานคร

มาตรา 43 สำนักการคลังมีหน่วยงานดังนี้

- (1) สำนักงานเลขานุการ
- (2) กองรายได้
- (3) กองการเงิน
- (4) กองทะเบียนทรัพย์สินและพัสดุ
- (5) กองบัญชีและตรวจสอบ
- (6) กองระบบการคลัง
- (7) กองโรงงานช่างกล

มาตรา 44 สำนักตำรวจเทศกิจ มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการดูแลและบังคับการให้เป็นไปตามข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร และกฎหมายอื่นที่กำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกรุงเทพมหานคร

มาตรา 45 สำนักตำรวจเทศกิจ มีผู้อำนวยการสำนักเป็นผู้บังคับบัญชา รับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของสำนักตำรวจเทศกิจ และขึ้นตรงต่อปลัดกรุงเทพมหานคร

มาตรา 46 เขตเป็นส่วนราชการซึ่งแบ่งความรับผิดชอบดำเนินการตามการแบ่งเขตพื้นที่ปกครองในเขตกรุงเทพมหานคร มี 24 เขต คือ เขตพระโขนง เขตพญาไท เขตยานนาวา เขตดุสิต เขตบางกอกน้อย เขตธนบุรี เขตบางเขน เขตปทุมวัน เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย เขตบางกะปิ เขตพระนคร เขตภาษีเจริญ เขตบางรัก เขตคลองสาน เขตบางขุนเทียน เขตสัมพันธวงศ์ เขตราชบุรีบูรณะ เขตบางกอกใหญ่ เขตหนองจอก เขตมีนบุรี เขตห้วยขวาง เขตตลิ่งชัน เขตลาดกระบัง เขตหนองแขม มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการปกครอง งานทะเบียน งานโยธา งานรักษาความสะอาด งานอนามัย งานศึกษาธิการ งานคลัง งานโยธา งานรายได้ งานตำรวจเทศกิจ และงานอื่น ๆ ตามที่ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครหรือปลัดกรุงเทพมหานครมอบหมาย

มาตรา 47 เขต มีหัวหน้าเขตเป็นผู้บังคับบัญชา มีอำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานครกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของหัวหน้าเขต และรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของเขต และขึ้นตรงต่อปลัดกรุงเทพมหานคร

มาตรา 48 เขต มีหน่วยงานดังนี้

- (1) งานปกครอง
- (2) งานทะเบียน
- (3) งานโยธา
- (4) งานรักษาความสะอาด
- (5) งานอนามัย
- (6) งานศึกษาธิการ
- (7) งานคลัง
- (8) งานรายได้
- (9) งานตำรวจเทศกิจ